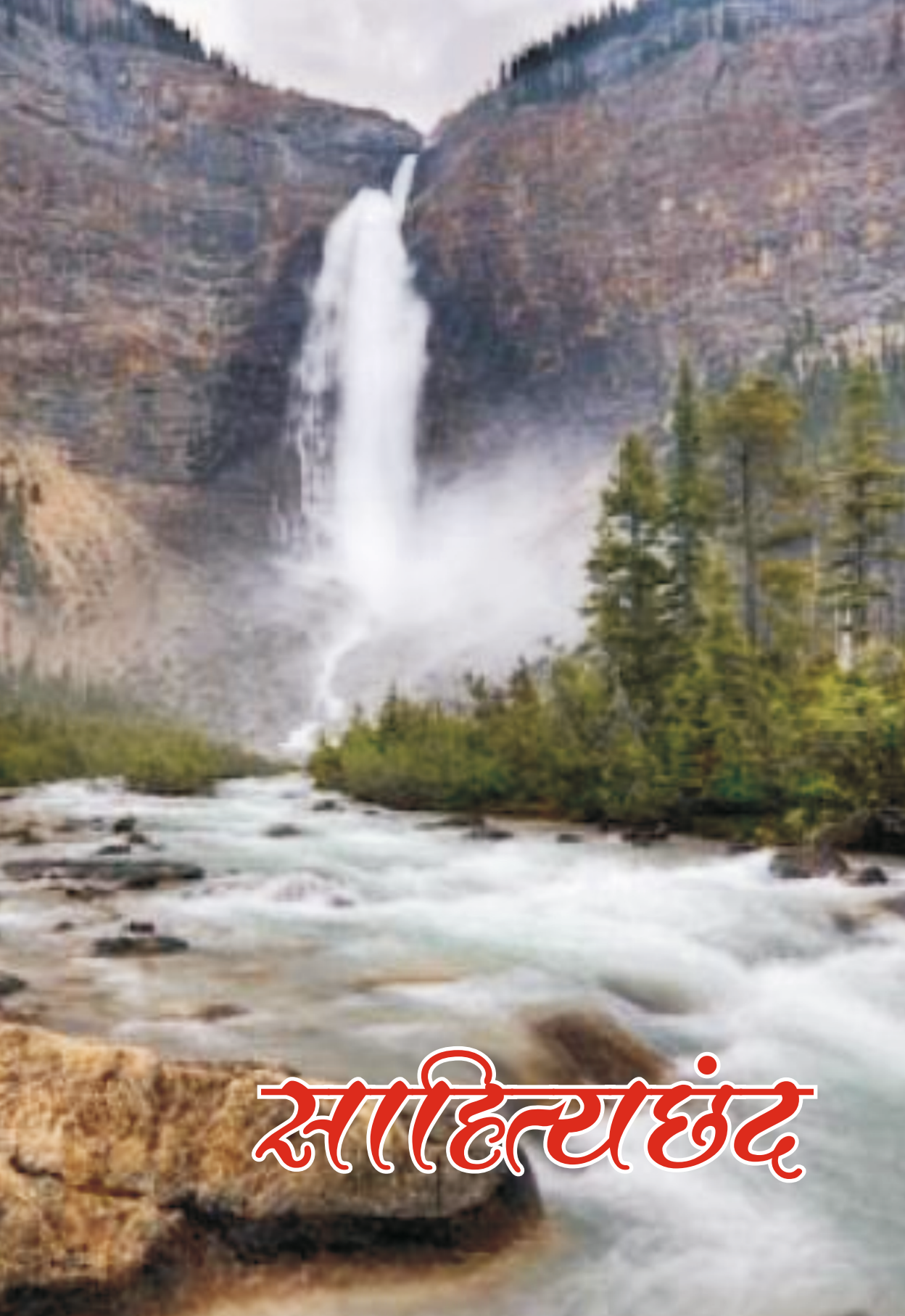




साहित्यछंद

साहित्यछंद

(विद्यार्थ्यांच्या साहित्यीक गुणाक वाव दिवपी वर्सुकी अंक)

कोंकणी विभाग, रोजरी वाणिज्य आनी कला महाविद्यालय,
नावेलीं, साश्टी - गोंय.

साहित्यछंद

(विद्यार्थ्यांच्या साहित्यीक गुणाक वाव दिवपी वर्सुकी अंक)

संपादकीय मंडळ

फादर डॉ. सिमांव दिनीझ - मुखेल संपादक
प्रा. भालचंद्र गांवकार - विभाग मुखेली.

प्रकाशन क्रमांक - ०७
वर्स - २०१८.

उजवाडावपी

फादर डॉ. सिमांव दिनीझ

प्राचार्य
रोजरी वाणिज्य आनी कला महाविद्यालय
नावेली - गोंय.

छापणावळ

विजयदीप ग्राफिक्स
नावेली गोंय.

संपादकीय

रोजरी महाविद्यालयाच्या कोंकणी विभागान फाटल्या वर्सांनी जायतो वावर केला. महाविद्यालयाची सुरवात जाली तेन्ना, कोंकणी विभागान जायतो वावर केल्लो. तातूंत तरेकवार परिसंवाद आयोजीत करप, कार्याशाळा आयोजीत करप, आंतर महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यां खातीर तरेकवार कार्यशाळा आयोजीत करप. असल्यो जायत्यो कार्यावळी कोंकणी विभागान घडोवन हाडल्यो.

ह्या अंकांत आमी आमच्या विद्यार्थ्यांनी बरयल्ल्या कांय निबंदांचो, कवितांचो, कथांचो आनी मुलाखतींचो आस्पाव केला. तुमकां तो सगळ्यांक आवडटलो अशी आमकां अपेक्षा आसा.

प्रा. भालचंद्र गांवकार

कोंकणी विभाग मुखेली,

रोजरी महाविद्यालय, नावेलीं - गोंय.

मांडावळ

माथाळो	पान
संपादकीय	iii
मांडावळ	iv
कोंकणी विभागाचो वर्सुकी अवहाल	१
कादंबरीकाराची मुलाकत	३
चूक कोणाची?	९
चीट	१३
मनान म्हाकां सांगलें	१५
खोलायेची जीण	१५
एका खिणाचो विचार	१६
जिणेची वाट	१६
म्हजी आवय	१७
माडांचो सांगात	१८
सूर्य	१९
मां	१९
पुनवेची रात	२०
जिवीत हें अशें कशें?	२०
तुकाच रावतां	२०

कोंकणी विभागाचो वर्सुकी अवहाल

कोंकणी विभागान अंदू वर्सा सकयल दिल्ल्यो कार्यावळी आयोजीत केल्यो.

१. कोंकणी विभागाचीं आठ भुरगीं इन्स्टीटीयूट मिनेझीस ब्रागानझान, ०७ ते १० जुलै २०१७ ह्या दिसांनी आयोजीत केल्ले कविता वाचन सर्तींत आनी कार्यशाळेंत वांटेकार जालीं.
२. ९ जुलै २०१७ ह्या दिसा कोंकणी भाशा मंडळ, मडगांव हाणें आयोजीत केल्ल्या कोंकणी भाशेच्यो बोली ह्या विशयाचेर चर्चा सत्रांत प्रा. डॅनीस वाज वांटेकार जालो.
३. कोंकणी विभागान २१ जुलै २०१७ ह्या दिसा कोंकणी विद्यार्थ्यांक रोजगार ह्या विशयाचेर एक व्याख्यान घडोवन हाडलें. हे व्याख्यान प्रा. डॉ. भुषण भावे हाणें दिलें.
४. कोंकणी विभागांतलीं दोन विद्यार्थी कार्मेल महाविद्यालय, नुवें, ०८ ऑगस्ट २०१७ ह्या दिसा आयोजीत केल्ले कविता सर्तींत वांटेकार जाल्यात.
५. १३ सप्टेंबर २०१७ ह्या दिसा कोंकणी विभागान बल्कांव हे कार्यावळींत पत्रकार राजू नायक आनी संदेश प्रभूदेसाय हांची मुलाखत घेतली.
६. ०७ आनी ०८ ऑक्टोबर २०१७ ह्या दिसांनी कोंकणी विभागांतली २० विद्यार्थी कोंकणी भाशा मंडळ, मडगांव आनी तक्षील हाणी आयोजीत केल्ल्या संगम हे कार्यावळीक वांटेकार जालीं.

७. ०६ डिसेंबर २०१७ ह्या दिसा कोंकणी विभाग आनी रोजरी महाविद्यालयाचें वाचनालयान जोड पालवान गोंवा कोंकणी अकादेमीचो वावर आनी कोंकणी पुस्तक प्रदर्शन घडोवन हाडलें.
८. २६ डिसेंबर ते ३० डिसेंबर २०१७ ह्या दिसांनी कोंकणी विभागान मंगळूर आपली अभ्यास भोंवडी आयोजीत केली.
९. प्रा. डॅनीस वाज हाणें आपल्या संशोधन प्रकल्प गोंय विद्यापीठा कडेन तपासणें खातीर भेटयलो.
१०. १५ फेब्रुवारी २०१८ ह्या दिसा प्रा. भालचंद्र गांवकार हाणे ‘तडवीं ल्हारां हुपतानां....’ आनी ‘वावझड’ हीं दोन पुस्तकां उजवाडाक हाडलीं.
११. प्रा. डॅनीस वाज २० मार्च २०१८ ह्या दिसा गोंय विद्यापीठान आयोजीत केल्ल्या भासविज्ञानीक क्षेत्र वावर आनी कोंकणी बोली ह्या विशया वयल्या परिसंवादांत वांटेकार जालो.

कादंबरीकाराची मुलाकत

महाबळेश्वर सैल

- दिक्षा गडेकार

श्री. महाबळेश्वर सैल ४ ऑगस्ट १९४३ वर्सा जल्मलो. ताची पिराय ७४ वर्सा. महाबळेश्वर सैल हो एक व्हड आनी नामनेचो लेखक. ताचे पयली ताणें शेतकामती आनी भारताचो आरमी मॅन म्हूण खूब वर्सां वावर केलो. लेखकाचो जल्म गांव माजाळी, कारवार. ताणे कथा, कादंबरी, नाटक बरोवन कितलीशींच पुस्तकां उजवाडाक हाडल्यात. ताणे २२ भाशांनी बरोवन आपली पुस्तकां उजवाडाक हाडल्यात. ताची बरयल्ली पुस्तकां सगळ्या गोंयांत आनी उच्च महाविद्यालयांत भुरग्यांक शिकयतात. ताणे बरयले पुस्तकांक कितलेशेच पुरस्कार फावो जाल्ले आसात.

तुका केन्ना दिसलें की तूं एक लेखक जावचो असो?

जेन्ना ताचो बापूय भायर पडलो तेन्ना ताचें जिवीत सारकें कठीण जालें. तेका लागून मागीर तो शेतांत काम करपाक लागलो. ताका तें खूब आवडपाक लागलें. तो जेन्ना १७ वर्साचो जालो तेन्ना ताणें आरमीत नोकरी घेतली आनी थंय ताणे खूब वर्सां काम केलें. ताका लागून पोट भरपा खातीर भायले भायर तो लेखक जावपाक पावलो.

तुका कितलो तेप वा वर्सां लागता एक पुस्तक बरोवपाक?

जशी काणी आसता तशेंच वेळ लागता. कथा चडांत चड ९ म्हयनें, कादंबरी १/२ वर्सां लागतात. पूण सगल्यांत चड वर्सां कादंबरी आनी साहित्य बरोवपाक लागता.

पुस्तकां कशीं उजवाडाक येतात?

पुस्तकां जाग प्रकाशन, मित्र प्रकाशन, कोंकणी सेवा केंद्र, कोंकणी साहित्य अकादमी, खबरापत्र, कल्पना चिताना, दोळ्यांनी पळयलो देखाव, दुसऱ्यांनी सांगिल्ल्यो गजाली, टि. वि. चेर सिरियल्स, सिनेमा आदि पळयन आयकतच ती म्हायती मनांत उरता अशे तरेन तो व्हडल्यान व्हडली कादंबरी बरोवन काडटा.

तवें तुजें पयलें पुस्तक केन्ना बरयल्ले आनी तें खंय आनी तूं तें पुस्तक बरयतना कितलो वर्साचो आसलो?

ताणें ताचे पयलें पुस्तक १९७४ वर्सा बरयल्लें आनी ते मराठी पुस्तक 'नको झालु माझा घरांत'. तेन्ना ३१ वर्सांचो आसलो. ताचे उपरांत ताणे कोंकणी कथा संग्रह उजवाडाक हाडले १९८९ वर्सा.

तुका कितें करपाक आवडटा जेन्ना तूं बेकार आसता?

बेकार आसता तेन्ना तो विचार करीत आसता आनी केन्नाय भायर रस्त्यार पासयो मारता.

तुजी घरची फामील तुजे बरोवप्याविशीं कितें अशें चिंतात?

ताची घरची फामिलीक सगळ्यांक आनंद जाता, खूशालकाय भोगता, पुरस्कार मेळटकच नाचपाक लागतात, पुस्तक उजवाडाक येतकच भायर पार्टी करपाक वता. केन्ना केन्नाय घरांत पार्टी करतात.

तुवें कितलीं पुस्तकां बरयल्यांत आनी तातुंतले तुजें आवडटे पुस्तक खंयचे?

ताणें सगळीं मेळून २० पुस्तकां बरयल्यांत आनी तातुंतले ताचे आवडटी कादंबरी म्हळ्यार खोल खोल मुळां. हे कादंबरीत बरो संघर्ष, वातावरण, साहित्य आसा म्हणून तांची ती आवडटी कादंबरी.

तूं बरयतना तुका कशे तरेन दिसता की ती एक बरी काणी जातली अशी?

कथा बीज, विशय, अणभव, आस्था, मूळ, मनांत शांती आदी.

तूं कशे भाशेन म्हायती सोदून काडटा? आनी ती कशी?

तो खूब आनी वर्सांन वर्स म्हायत्यो सोदता आनी कसल्योच म्हायत्यो नासतना कसल्योच चुकीचो लेख बरोवचो हो खरो न्हय. ताणें बरयल्ली कादंबरी युगसांवार हिंदू आनी क्रिस्तांव लोकांचे केल्ले आस. ताणेंह्या विशयाचेर चार वर्सां चड म्हायती सोदून काडल्या.

तूं अमकेंच लक्ष दवरता की कितली उतरां बरोवपाची वा पानां बरोवपाचे?

तो अमकेंच लक्ष दवरिना जेन्ना म्हायती मेळटा तेन्ना तो बरोवपाक लागता.

तुका बरोवपाचे आसता तेन्ना तूं सगळो वेळ मेळटा तेन्ना वा अर्द दीस?

तो फकत अर्द दीस बरयता. जेन्ना वेळ मेळटा तेन्ना बरोवपाक लागता आनी जेन्ना मनांत शांती आसा ते प्रमाण तो बरोवपाक सुरवात करता.

तुं टायप रायटर, कम्प्यूटर वा हातान बरयता ?

ताणें केन्नाच टायप रायटर, कम्प्यूटर हातांत घेवंक नात. तो सुरवातेक सावन हातान बरयता आनी आतां पासून तो हातान बरयता.

तुका खंयच्या दुसऱ्या लेखकाची पुस्तकां वाचपाक आवडटा ?

ताका सगळ्या लेखकांचीं पुस्तकां वाचपाक आवडटा दुसरे लेखक कितें बरयतात ते विशीं जाणविकाय आसपाक जाय. ताका लागून सगळ्यांची पुस्तकां वाचची पडटात. पूण आयज काल भुरगीं वाचिनात. कॉलेजींत मातशे एक व्हड विशय आसलो जाल्यार भुरगीं वाजेतात.

तुजी पुस्तकां कोण संपादीत करता ?

तो ताची पुस्तकां तोच संपादीत करता कारण संपादीत करता तो मनीस ताचे पासून चड अणभवी आसपाक जाय आनी ताका असो संपादीत करतलो केन्नाच मेळोक ना.

तुजें पुस्तकाचे भायलें कवर कोण तयार करता ?

ताचें पुस्तकांचे भायलें कवर प्रकाशक तयार करता आनी हेर सगळीं पुस्तकांचे भायलें कवर प्रकाशकूच तयार करता.

तुका दिसता की तें भायलें कवर आसा तें लोकांक पुस्तकां घेवपाक आकर्शीत करता ?

हय, अशें ताका दिसता कारण भायलें कवर बरें जाल्ले जाल्यार लोकांचे लक्ष ओडून घेता, भावना तयार जाता आनी तितलेच न्हय तर पुस्तकाचे बरें गिरायक जाता.

तूं कितें करता तुका पुस्तकांचे परिक्षण मेळपाक ?

तो आपले पुस्तकाचें परिक्षण मेळपाक कोणाक सांगिना. कोणाकय आवडटा तेंका आवडली नाजाल्यार आवडली ना जाल्यार ना.

तुका दिसता की तुजीं भुरगीं एक लेखक जावंचे अशें ?

ताका दिसता की ताच्यो दोनूय चलयो एक व्हडले लेखक जावंचे अशें. पूण ताची एक चली कोंकणी कविता बरयता आनी दुसरीचली हिंदी साहित्य कविता पुस्तक उजवाडाक आयलां.

तुका कितलीं अशीं पुरस्कार फावो जाल्यात ?

ताकां चडांत चड २० पुरस्कार फावो जाल्ले आसात. ते म्हळ्यार -

१. गोवा कला अकादमी (१९८९)
२. गोवा कोंकणी भाशा मंडळ पुरस्कार (१९९३)
३. सेन्ट्रल साहित्य अकादमी पुरस्कार (१९९३)
४. गोवा कला अकादमी (१९९६)
५. डॉ. टी. एम. पै. फाऊंडेशन मनीपाल पुरस्कार (१९९७)
६. कथा पुरस्कार, नवी दिल्ली (२००७)
७. गोवा कलचरल पुरस्कार (२००६)
८. गोवा पुरस्कार (२००७)
९. जन गोवा साहित्य पुरस्कार, कुडचडे - गोवा (२००७)
१०. नवें गोंय शिक्षणीक सोसाइटी पुरस्कार (२००७)
११. विमला पै विश्व कोंकणी पुरस्कार (२०१०)
१२. कोंकणी अकादमी साहित्य प्रतिभा पुरस्कार (२०१३)
१३. भैरू रतन डामीनी पुरस्कार, सोलापूर (२०१३)
१४. महाराष्ट्र साहित्य परिषद वमन मलहार जोशी पुरस्कार (२०१४)
१५. पुणे नगर वचन मंदीर पुरस्कार (२०१४)
१६. नासीक सार्वजनीक वाचनालय, दनविजय कुलकर्णी पुरस्कार (२०१४)
१७. महाराष्ट्र फाऊंडेशन पुरस्कार, अमेरिकी (२०१४)
१८. सरस्वती समान, के. के. बिरला फाऊंडेशन, नवी दिल्ली (२०१७)

तुवें आनी खंयच्या संस्थांनीं कामां केल्लीं आसात?

ताणें खूबशा संस्थांनीं कामांनीं वाटो घेतल्लो आनी तीं कामां ताणें खूब खुशालकायेन केल्लीं आसात. तीं म्हळ्यार

१. गोवा कोंकणी भाशा मंडळ
२. कोंकणी साहित्य अकादमी, कर्नाटका
३. गोवा कला अकादमी, पणजी
४. सेन्ट्रल साहित्य अकादमी, नवी दिल्ली
५. ओल इंडिया कोंकणी परिषद
६. गोवा कोंकणी अकादमी, पणजी
७. नेशनल बूक ट्रस्ट, नवी दिल्ली
८. वांगडी कलकचरल रिलेशनस, गोवा

तुवें खंयच्यो खंयच्यो कादंबयो अणकारीत करून बरयल्यांत?

ताणें खुबश्यो कागंबयो अणकारीत करून बरयल्यात. त्यो म्हळ्यार

१. काळी गंगा - मराठी (प्रतिमा प्रकाशन, पुणें)
इंग्लीश (नेशनल बूक ट्रस्ट, नवी दिल्ली)
२. अरण्यकांड - इंग्लीश (ऑक्सफर्ड युनिवरसीटी प्रेस, दिल्ली)
मराठी (महानागर विकली, मुंबई)
३. हावटण - इंग्लीश, मल्यालम आनी कन्नड (विश्व कॉकणी सेन्टर, मेगळोर)
मराठी (मनीक प्रकाशन, कोलपूर)
४. युगसांवार - इंग्लीश (हारपर कोलिन्स, नवी दिल्ली)
५. अदृश्ट - इंग्लीश (सेन्ट्रल साहित्य अकादेमी)
तामील (चन्नई)
६. खोल खोल मुळां - कोनटीनॅंटल प्रकाशन, पुणें.

तुवें खंयच्यो खंयच्यो कथा बरयल्यात?

ताणें चड कथा बरोवंक ना. ताणें पांच कथा बरयल्यात. त्यो म्हळ्यार

१. पलतडेचें तारूं
२. तरंगां
३. बायनेट फायटींग
४. निमाणो यंशवतामा
५. दोन मोलाचे झाड

तुवें खंयच्यो खंयच्यो कादंबरी बरयल्यात?

१. काळी गंगा
२. अदृश्ट
३. अरण्यकांड
४. युग सांवार
५. खोल खोल मुळां
६. हावटण
७. विकार विकलो
८. माती आनी मळब

मराठी कादंबऱ्यो

१. तांडव
२. बंद दरवाजो

ताणें कांय मराठी नाटकां बरयल्यांत. तीं म्हळ्यार

१. नको झालो म्हज्या घरांत
२. चरित्रहिन
३. सरनगती
४. येतना चक्र

समारोप

महाबळेश्वर सैल हो एक आधुनीक लेखक जाल्यान ताणें मराठी नाटकां उजवाडपाक हाडली. ताचे भार पांच कथा कोंकणीन, आठ कोंकणी कादंबरी आनी दोन मराठी कादंबरी. ताणें खुबश्या भासांनी अणकारीत करून बरयल्यात इंग्लीश, मराठी, हिन्दी, तेलगू, मल्यालम आनी कन्नड. ताका हालीच हावठण हे कादंबरेक सरस्वती सम्मान पुरस्कार फावो जाला आनी पंदरा लाख पयळे फावो जाले. ताचेकडेन आनीकूय कथा, कादंबरी बरोवन आनीक पुस्तकां उजवाडाक हाडटलो अशें म्हणलां.

चूक कोणाची?

- ऍनसीता आलिना डिसौझा

रातच्या सुमार एका वराचो वेळ काळिकीट उमाशेची रात. जळीमळीक काजुले लकलकताले. काजुल्यांचो लकलक सोडल्यार आनीक कसलोच उजवाड नाशिल्लो. रात किड्यांचो मात व्हडल्या व्हडल्यान वोवाळ आयकूंक येतालो. इतल्यान पयशिल्ल्यान दोन दिवे लिकलिकपाक लागले. लागीं लागीं पावला गाडयेचो आवाज येवपाक लागली. गाडी आयली आनी कचक करून ड्रायवरान ब्रेक मारलो. रमेश गाडयेंतल्यान देवलो आनी घडायय करून गाडियेचें दार मारलें. तो घरा दिकेन चलतालो. पूण ताणें आपणालो बेलन्स सांबाळो. घरच्या दारार वचून बेल मारली. कांय वेळान पुष्पान दार उगडलें. रमेश भितरसरपाच्या नेटान परत लेकलो. पुष्पान ताका घट धरलो आपणाक पुष्पाच्या हातांतसून सोडयत तो पुष्पाचेर तापलो.

कितलो वेळ दार उगडपाक?

वयर आशिल्लें सकयल येता म्हणसर मातसो वेळ जालो. आयज उशीर जालो चडच.

हांव उशीरा येव नाजल्यार बेगीन येवं तूं विचारपी कोण गो?

रमेश लकत लकत आपल्या रुमा वाटेन वतालो. ताच्या तोंडांतल्यान भस भस करून सोयाचो वास मारतालो. ताका उबो रावपाची लेगीत तांक नासली. पुष्पाक समजलें रमेशाक ह्या परिस्थितींत कितेंच विचारप समा न्हय. रमेशाक नाका आसतना पुष्पान ताका धरलो आनी बॅंड रुमांत व्हरून न्हिदयलो. लायट ऑफ करून आपणेंय न्हिदपाचो प्रयत्न केलो. पूण कुशीर कूस परतिल्यार दोळो लागना जालो. काळखांत दोळे उक्ते दवरून तें चितपाक लागलें.

चिंता चिंता बरें वायट विचार ताच्या मनांत घोळपाक लागलें अचकीत तें दोन वर्सां पयलींच्या काळार पावलें तें खोशेन भरिल्लें दीस ताच्या दोळ्यांमुखार जिवें तट्टीत जावन उबें रावलें. पुष्पाचे तेन्ना लग्न जावूंक नाशिल्लें. त्या दिसा बी. एस. सी. ची निमाणो पेपर आसलो. पुष्पान पेपर बरो सोडयलो. तो दीस म्हळ्यार पुष्पाच्या जिवितांतलो खोशेचो दीस. एक दीस तर पेपर बरो गेल्लो आनी दुसरें म्हळ्यार परिक्षा काबार जाल्या उपरांत पिक्चराक वचपाचे आनी सांजचें हॉटेलांत ट्रीट. पुष्पा तयार नासलें पूण पुष्पाची इश्टीन कल्पना थोड्या चनचल मनाचें. ताणें पुष्पाक फोर्स केलो. पांया पडलें. न उलोवपाचो सपूत घातलो आनी जड मनान येवपाक लायलें. थेयटरांत पिचर जाल्या उपरांत सांजची सगळीं फार्म हाउज हॉटेलांत गेलीं. हॉटेल म्हळ्यार डिस्को टायप थंय व्हडल्या व्हडल्यान मियुजीक वाजतालें आनी नाचपाची सोय आसली. पुष्पाक हो वोवाळ आवडना आसलो. पूण कल्पनाच्या खोशेक लागोवन तें तोडार स्मायल दवरतालें.

ताच्या गोंपांत निखील नांवाचो चलो आसलो. तो मुळांत पिड्यार भुरगो. सगळ्या चल्यांची ताची नदर. स्वताक एकदम हिरो कसो समजतालो. कितलेशेच दीस जालो तो पुष्पाचेर नदर दवरून आशिल्लो. पूण पुष्पा ताका भीक घालनासलें. ताची नाड बुध्दी पुष्पाची इश्टीण कल्पना ताका फुलताले.

पुष्पाक पार्टक पळोवन निखिलाचो सैतान जागलो. ताणें कल्पनाक नाचपाक आफयलें. कल्पना ताका भुलोवन त्याच्या वांगडा नाचपाक गेल्ले. पुष्पा टेबलार बसून उरलें. नाचता नाचतां. निखिलान वेटरा लागीं गेलो वेटराच्या कानांत कितें तरी फुसफुसलो आनी बॉलसांत पाचशांची नोट काडून वेटराच्या बोलसांत घाली. पुष्पाच्या टेबलार आयलो. निखिलाक अचकीत आपल्या मुखार पळोवन पुष्पा भियेलें.

हाय पुष्पा. **Are you alone?**

ना. कल्पना येतले.

Drink

No. No. Thanks.

पुष्पाचो नकार आसतना लेगीत निखिलान वेटराक उलो केलो. **Hey ! Waiter** आनी पुष्पाक कोल्ड ड्रिंक्स ऑर्डर केलें. **Please have.** अशें म्हणून निखील नाचपाक गेलो. वेटर आयलो आनी पुष्पा मुखार कोल्ड ड्रिंक्स दवरलें.

म्युजीकाच्या व्हडल्या आवाजान आनी थंयचर चलिल्या त्या प्रकारान पुष्पा नर्वस जालें आनी ताणें तें कोल्ड ड्रिंक्स पियेलें. थंड तें ड्रिंक्स पियेले उपरान ताका मातशे बरें दिसलें. अचकीत ताका आपणाली तकली घुवल्या सारकी दिसपाक लागली. ते उठले आनी भायर वचपाक लागलें. हळू हळू ताका सगळोच वाठार घुंवल्या सारको दिसपाक लागलो. तें लकून पडपाक आनी कोणें तरी ताका सावरलें. फुडें कितें घडलें तें पुष्पाक कळ्ळेंच ना.

जेन्ना पुष्पाक जाग आयली तेन्ना ताची तकली घुंवताली. आफूण आसा, हाचो लेगीत ताका भान नासलो. हळू दोळे उक्ते करून पळयल्यार तें एके अनवळखीं जाग्यार आसलें. भोंवतणी कोणूच नासलो ताका तो हॉटेलाचोच रूम म्हणपाचें लक्षांत आयलें. उठपाक वच जाल्यार ताका आफणालें आंग जड जाल्या सारकें दिसलें. ताचो ड्रेस खंय खंय मात मात पिंजिल्लो आनी ताचें पोट खूब दुखतालें. ते तशेंच उठलें आनी सकयल आयलें. पळय जाल्यार कल्पना निखिला वांगडा डांस करतालें. बाकी सगळीं आसलीं. पुष्पाक पळोवन कल्पनान ताका हटकलें.

पुष्पा How are you feeling now ?

Ok. What happened to me?

पुष्पा कांय ना घुंवळ येवन पडले.

Thanks कल्पना For taking my care Oh! No तुवें thanks निखिलाक म्हणपाक जाय. ताणेच तुका वाटायले.

निखिलाचे नांव घेतात किंते तरी गडबड आसा म्हणपाचें पुष्पाक लक्षांत आयलें. ताणें कल्पनाक आपोवन घरा या म्हण सांगलें. पुष्पा जेन्ना घरा आयलें दारांत आसतनाच भितरसरतनाच मम्मी डेडी उलयता तें कानार पडलें.

एक सांगात हो आमी पुष्पाक विचारपाक जाय न्हय पयलें ?

वोग्गी राव आमची चली ती. आमच्या उतरा भायर वयची ना.

रमेशाची सगळी सारकी खबर काडल्यात न्हय तुमी ?

हय गो. सगळें पळोवन उतर फुडें घातलां, एक फावट लग्न जालें, आमी मेकळीं.

आपले लग्नाच्यो गजाली चलता तें पळोवन पुष्पाक कच जालें. पूण आयज हॉटेलाच्या रुमांत किंते घडलां आसले ? होच विचार ताच्या मनांत घोळटालो.

जशें जशें दीस गेले तशीं तशीं पुष्पाची आनी रमेशाची सोयरीगत जाली. दोगायनी एकामेका पळयलीं, पसंद केलीं. साखरपुडो जालो. लग्ना आतां पंद्रा दीस म्हळ्यार एक दीस अचकीत पुष्पाक ओंकारो सुटलो आनी घुंवळ येवपाक लागली. विक्नस जाव येता म्हण आवय आनी ते दोगायनी वचून डॉक्टराक कन्सल्ट केलें. तपासणी केल्या उपरांत डॉक्टरान जें सांगलें तें आयकून दोगांयच्या पायपोदाची जमीन घसरपाक लागली. तेन्ना पुष्पाक मनांत आशिल्ल्या प्रस्नाचीजाप मेळ्ळी. हॉटेलाच्या रुमांत ताचेर बलातकार जालो.

आवयन आनी बापायन घरांत आकांत केलो. पुष्पाक मारलें. उपाशी धवरलें आनी कोण तो ताचें नांव सांगपाक लायलें. पुष्पाक सारकी खबर नासली पूण ताणें जें किंते आपणा वांगडा घडले तें सगळें सांगलें. पूण ताचेर कोणेंच विश्वास धवरलो ना. पुष्पा लग्ना पयलींच आवय जावपाचें आसा हें जाता ते मेरेन गुपीत दवरलें आनी पुष्पाचे लग्न रमेशा वांगडा करून काडलें. पुष्पाक सपूतार सपूत दिवन ही गजाल रमेश आनी ताच्या घरच्यां कडसून लिपोवपाक लागलीं.

पुष्पाक सारकी सुशिल्ल आनी सुंदर बायल आपणाक नशिवांत गावली म्हूण रमेश खूब खोशी आसलो. तो पुष्पाचो खूब मोग करतालो. पूण पुष्पाच्या मनांत खातालें. आपणें रमेशाक

फटयलो आपूण गुन्यांवकारी, दिसान दीस तें सुखत वचपाक लागलें. ताची भलायकी परत परत इवाडपाक लागली.

रमेश ताची खूब काळजी घेतालो. रमेशाचो मोग पळोवन पुष्पाक चडच मनाक लागतालें. एक दीस पुष्पाच्यान आनीक सांगिनासतना रावपाक जायना जालें. ताणें रमेशाक सगळें सांगलें. रमेश तुतलो. जेका आपले सौभाग्य समजतालो तेच ताचें दुर्भाग्य अशें चितूंक लेगीत नासलें. ताका पुष्पाचो दुस्वास जावपाक लागलो. पुष्पा ताका दोळ्यांमुखार नाका जावपाक लागलें.

घरांतल्याच्यो पुष्पा विशयचो व्यावहार बदल्लो. पुष्पाचेर ती ऍबॉशन करपाक दबाव घालपाक लागलीं. ताका मारपाक लागलीं. उपाशीं दवरपाक लागलीं आनी एक दीस पुष्पाक न कळटां ताचें ऍबॉशन केलेंच. पूण पुष्पा विशींचो तांचो व्यवहार बदल्लो ना. ताका तीं सतावपाक लागलीं. रमेश पयलीं सारको नासलो. तो रातचो उशीरां येतालो. सोरो पिवपाक लागलो. पुष्पाचेर परत परत तापतालो. उलयल्या उतराचो अर्थ्य करतालो. घरांत कितेंय वायट घडटा ताचें कारण पुष्पा मानतालें.

फाटल्या दोन वर्साचो वेळ जिवो टवटवीत जावन ताच्या दोळ्या मुखार भोंवतालो. सटकरून तें भानार आयलें. लायट पेटोवन ताणें वेळ पळयलो. पळय जाल्यार तीन वरां जाल्लीं. लायट भंद करून ते परत चिंतपाक लागले. इतले घडल्या उपरांत लेगीत ताका समजले ना. चूक कोणाची. चूक त्या निखिलाची जाणें ताचे आयुश्य पिड्यार केलें, चू आपल्या आवय बापायची जाणी ती गजाल लिपयली काय चूक आपली जें आपणे सगळें खरें खरें रमेशाक सांगलें. होच प्रस्न ताच्या फाटल्या फुडल्यांन घुंवपाक लागलो. चूक कोणाची?.....

चीट

- काजल केरकार

मोगाळ रुत्त्विक,

म्हज्या जिवितांत जेन्ना सावन तूं येयला, तेन्ना सावन जिणेक एक दुसऱ्याची रूच आयल्या. तूं जिणेंत येवचे आदीं केन्नाच चितूंक नाशिल्लें, जीण एक कळ्या सारकी आशिल्ली. ती फुला सारकें फुलून येता. सदांच चिंतलें म्हज्या जिवितांत कोण तरी येवचो. म्हजी जीण गोड करची. खूब मोग करचो. सगांच म्हाका खुशालभरीत दवरपाचें अशें खूब कितें कितें चिंत आसतालें आनी देवान तें आयतलें आनी देवान तुका म्हज्या जिवितात म्हजो जिवितभर सांगाती म्हूण तुका धाडलो. तूं आयलो तेन्नाच्यान म्हाका एक वेगळीच गोडी लागली. ती गोडी उतरांतल्यान सांगूंक शकना. पू तुका ती म्हज्या उतरांतल्यानच कळटली. म्हजी मोगाची भावनां तुका ह्या पत्रांतल्यान कळटलें. तूं म्हज्या मुखार येता तेन्ना एक तोंडार वेगळोच रंग येता. एक वेगळोच हांसो येता. म्हजे काळीज म्हाका सांगातातूंच म्हजो अर्दो भाग म्हजो सांगाती. केन्नाच असो एक दीस वचना जी तुजी याद येनासतनां आसना. जिणेंत एक अशी आस फुल्ल्या की सदांच तुज्या वेंगेंतूच रावून दीस काडचो केन्नाच तुका सोडून रावूंक दिसना. तुका खबर ना की म्हजो तुजेर कितलो मोग आसा. जेन्ना तुज्या वांगडा आसता तेन्ना आखवो संवसार म्हज्या कुशीन आसा काय दिसता. तुज्या वांगडा आसतना केन्नाच कसलीच भिरांत दिसना. मनांत एख नवीच उर्बा कशी येता. केन्नाय झगडीं जाताच पूण तूच म्हाका समजून घेता आनी तुजीच चूक आसा. म्हूण सांगून म्हजें मन खुशालभरीत करता जावं ती म्हजी चूक आसा. म्हजें मन खुशालभरीत करता ती म्हजी चूक आसल्यार सुदा. हुंदीर माजरा बशीन आमी झगडटात पूण तितलोच न्हय तेज्या चड आमचो मोग आसा. एक एकदां म्हाका लोकांचो इतलो राग येता कारण तांका तूं सदांच दिसता. पूण जेन्ना तुज्या वांगडा वेळ काडटा तेन्ना तोच वेळ म्हजो खूब म्हत्वाचो जावून उरता. केन्ना केन्ना खूब भिरांतूय दिसता. की हांव इतलें खूश आसा. जाल्यार केन्नाच आमच्या मदीं कोण तिसरो मनीस येत म्हूण पूण तूं जो आसाच असो म्हजेर मोग आसा तुजो की दुसरी कोण मदीं येयल्यार सुदां आमच्या मोगानूच, आमचो मोगूच पळोवन तीं जळून वतली. तुका मेळटा तेन्ना तुजें नाजूक दोळें म्हाका भुलयतात आनी तुका सोडन परतून घरां येवकूच दिसना. म्हाका केन्नाच दिसनाशिल्ले म्हजो सांगाती असो आसतलो जो म्हजी कितली व्हडली चूक आसून सुदां म्हाका माफ करून आपणायतलो म्हू. म्हज्या ओंठार सदांच तुजेच नांव आसता दीस रात सदांच तुजेंच चिंता. खुबशीं दुख्खां सुदां आयली पूण तीं सगळीं तुवेंन आपलीच करून घेतली. जितलो तूं म्हजो मोग करता म्हाका नाका तितलो मोग म्हजो तुजेर आसा. पळोवपाक गेल्यार म्हज्यानीं चड तूं म्हजो मोग

करता. केन्नाच म्हाका कांय उणेंकरना आनी म्हाका तुजेर खूब विश्वास आसा. तूं म्हाका केन्ना कांय उणें करचोय बी ना. आमचो दोगांयचो संबंघ असो की केन्ना कोणूय आमचो संबंघ तोडपाक सुद्दां आयलो जाल्यार सुद्दां तो परत्या पांयांन फाटी वतलो. कारण आमच्या मोगाची काणूच रूच तोडपाक शकना.

तूं म्हज्या वांगडा सदांच आसा आनी आसतलो जावं तो खोशयेचो भाग वा दुख्खाचो. तूं म्हजो हात केन्नाच सोडचोना. कितलोय व्हडलीं काळी कुपां येयल्या लेगीत तूं म्हाज्या जिवितांतल्यान पावल फाटीं घालचोना. हांव जाणां आमचो दोगांयचो मोग दुसऱ्या वशीन न्हय थोडी अशीं आसतात मातशीं झगडीं जाली वा आनी कितें जालें एकामेकाक सोडून दितात. पूण हांव सांगतां आमी ज्या संवसारांतली जेतू कितेंलोय व्हडलो काळकाचो वेळ येयल्या लेगीत आमचो मोग तातूंत फांकून उजवाड करपी. तूं म्हज्या तोडावयलो हांसरो. जेन्ना तूं खंय पयस वता तेन्ना म्हाका अशें दिसता की तूं म्हज्या पासून गेला तेन्ना म्हजे काळीज खूब दुखत अशें दिसता की कितें करता आसतलो खंय आसा आनी मदींच मास्सो उलयना जाल्यार मनान कसले कसले विचार येतात.

म्हजें पत्र वाचून तुका खोशी भोगतली ही म्हजी आशा आसा. आमच्या मोगान आमचो फुडार बरो करू आनी मोगान तुका सांगतां कसलीय परिस्थित आयली जाल्यार केन्नाच ह्या तुज्या नाजूकश्या काळजाक विसरू नाका. केन्नाच सोडूनाका हीच तुज्या लागीं विनोवणी. तुजें दुख्ख म्हजें दुख्ख, तुजें सुख्ख म्हजें सुख्ख. हांव केन्नाच तुका सोडचें ना कारण हांव तुज्या शिवाय रावूंक शकना कारण तुजेर म्हजो जीव तूच म्हजें काळीज.

तुजेंच,
काजल

मनान म्हाकां सांगलें

हांवें म्हळें कितें करूं
मनान कांयच सांगलें ना
दुखांनीं भरिल्ले दोळे पुसूंक
ताणे फाट केली ना.

त्रास सोशीत आयलें हांव
मनान कांयच म्हळें ना
फुडें सरपाक आदार मेळ्ळो
ताणे साथ सोडलो ना.

जगान दाखयली बोटां म्हाका
मनाक वायट दिसलें ना
हांव किते ते मनाक खबर
ताणे कोणाक सांगले ना.

जीव आसून निर्जीव आसलें
तेन्ना मनान म्हाकां सांगलें
संवसार तुज्या गोपांत आसा
उणे तुका कशे लेखू हांव.

लक्षिका जल्मी

खोलायेची जीण

सांज आसली ती एक
सोबीत आनी सुंदर
दर्याचो देखाव पळोवन
मन जालें निर्मळ.

फातरांच्या दोंगरार फुटपी ल्हारां
खेळूंक आपयल्ल्या वरी दिसता
तांचेर पळयलीं तीं सपनां
दर्याच्या खेलायेन वोलीं शीं जाता.

दर्या देगेवेल्या वायान
जिणेक थंडसाण हाडली
अस्तमेक वतल्या सूर्याक पळोवन
मनाक धादोसकाय जाली.

खोलायेचो हो दर्या
जिणेची खोलाय दाखयता
दोन पावलां जिणेचीं
हांसत जगूंक शिकयता.

एका खिणाचो विचार

विचार करीत करीत बसलें
नशीब म्हजे कसलें?
हांसत्या खेळट्या जिणेक पळोवन
शितळसाणेन हांसलें.

नाजूक मनांत काळोख जालो
तोंडावेलो हांसो उडलो
फाटलो फुडलो विचार करीत
एक हांसो तोंडार हाडलो.

चिंतून चिंतून दीस गेलो
नशिवाचो खेळ कळना जालो
आनी एका खिणाचो हो विचार
मनांतले मनांतूच उरलो.

जिणेची वाट

सोबीत सुंदर वाट ती
हासत्या जिणेची साथ ती
वयर सकयल जाली जरी
उमेदीन फुलपी वाट ती.

दुखान सूख सोदपी जीण
वाट काडीत वता
कांटे खुटे मेळत जाल्यार
हिमतीन फुडें सरता.

हालत्या धोलत्या जिणेक
वाट आदार दिता
जीण रंगमय जावची म्हण
वाट अर्थमय जावची पडटा.

म्हजी आवय

दिसता बरी खुबूच सुंदर
पूण आसा बरी हुशार
गोड गोड उलोवन ती
म्हाका संदाच हांसयता
अशी म्हजी आवय.....

रुचीक रुचीक जेवण करता
खावपाक गेल्यार बरीच लागता
इतलो मोग जेवणाक घालून
मोग आनीक वाडयता
अशी म्हजी आवय.....

णव म्हयन्यांत आशिल्ल्यान
तेन्ना खुबूच त्रास काडले
जेन्ना हांव जाल्लें तेन्ना
तिचे तोंडार खुशालकाय भोगली
अशी म्हजी आवय.....

संदाच दवरता खुशीन म्हाका
केन्ना दोळ्यान दूकां हाडिना
इतलो मोग करता म्हाकां
म्हजेशीवा तिका रावूक जायना
अशी म्हजी आवय.....

ल्हानातल्यान व्हड करून
म्हाका शाळेक घातलां
हुसको आसता तिका संदाच
हांव केन्ना परततले
अशी म्हजी आवय.....

- सुकन्या नायक

जोर आयल्यार जाल्यार
ती रोखडीच भियेता
हांव बरे जातकच
ती रोखडीच हांसता
अशी म्हजी आवय.....

माडांचो सांगात

तिणे रोयले तीन माड
मोग केल्लो भरून बाण

त्रासानूय वाडयले ताणे
त्रासानूय हासली ती.

आसलीं तिका तीन भुरगी
रोयले माड तिणे नांवां घालून तांची.

माडा परी एक दीस
ती व्हडली जाली तिका सोडून ती गेली
काजार ती जाली.

ती एकली पडली
मोग आपलो वाडताली
आपल्या तीन माडा कडेन
काळजाचें दूख सूख सांगताली.

एक दीस आयलो वायट
सगळे पडले त्रासात
दुख्खात ती पडली
हासूक ती विसरली.

माडाचेर आयलो म्हण त्रास
ती भियेली
माड कातरिल्ले म्हण
ती रडली.
तो दीस आयलो
माड मारले

जायते प्रयत्न केले
वाटोवपाक ती पावली ना.

माडाक लागून ती रावली
आपल्या भुरग्याक
वाट पळयत ती रावली
आपल्या भुरग्याच्या उगडासान पूण
कोण आयलो ना.

माड सगळे मारले
रावनय कोण आयलो ना.

जिवपाक म्हाका मात
दिसना
दोळे सासणाक बंद करता हांव.....

- डेयजी फेर्नाडीस

सूर्य

दीसता कसो घोल
पूण आसा बरो ताकतवार
सूर्याक पळयले जाल्यार
दोळ्यार मारता वोट.

पावस येता तेन्ना
लिपून रावता सूर्य
सूर्य आपणालो उजवाड
दिता तो सगळ्या लोकांक.

आनी केन्ना केन्ना
सूर्यचो वोट जाता खडक
हळडुवोय ताचो रंग
पूण सूर्याचे लागीं गेले जाल्यार.

उदक कशे खतखतात
तशे सूर्याचे लागीं गेले जाल्यार खतखतात
पयसुल्यान पळयले जाल्यार
सुंदर दिसता आमचो सूर्य.

स वरां जातकच सूर्य वता आपल्या घरा
सूर्य जेन्ना परतता तेन्ना
काळोख जाता संवसारांत
सूर्य वतकच येता चंद्र
पूण चंद्राक सूर्याच उडवाड दिता.....

- सुकन्या नायक

मां

माये तुवेंच काडले गे
संवसारांतले कश्ट हे
ल्हानांतलें व्हड केलें गे
माये तुवें
आमकां तुज्याच बळग्यांतल्यान.

सोसून घेतलो गे इतलो त्रास
दीस रात करताली
नशिवाचो अभ्यास.

उणें करनाशिल्ली गे तूं
आमकां केन्नाच
आपलो आसरो दिताली गे तूं
आमकां सदांच.

चिंतालें सदांच काडटाली कशी गे तूं
सगळे त्रास
दाखयले गे तुवें माये
त्रास ते आपलेच आसले कपलाचे.

दाखोवन दिले ना केन्नाच गे तुवें
दुख्ख तुजें
एकटेनूच सोंसून घेतले गे
नशिवाचे फळ तुजें.

तूंच गे म्हजो हांसो
तूंच गे म्हजो जीव.

- काजल रायकार

पुनवेची रात

पुनवेचें चात्रें घेवन आयलो तूं जिणेंत
मोगाचें उतर दिवन फुलयली पुनवेची रात.

उतरां भायर गेलोना तूं केन्नाच
मोगाचो परमळ फांकलो जिणेंत.

गितांच्या शब्दांतल्यान अर्थ येता
तशेंच तुजें चित्र रंगले जिणेंत.

गायकाच्या गावपांतल्यान सूर येता
तशेंच तुज्याविशीं जीण निर्माण जाता.

अशीच एक जिणेची भास
सदांच तुजीच गरज आसची.

फक्त तुज्याच वेंगेत रावून
सगळो संवसार पळोवचो.

जिणेंत सदांच पुनवेचीच रात फांकची
नाका केन्नाच अमाशेची रात.

- काजल रायकार

जिवीत हें अशें कशें?

जिवीत हें अशें कशें?
मन म्हजें सामकें पिशें
सांबाळ आतां ताका कशें?
अचकीत हांव पळयता म्हाकाच
तुज्या दोळ्यांत शेणलेंशें

ल्हान ल्हान गजाली तुज्यो
हाडटात म्हज्या तोंडार हाशें
पयस जेन्ना वता तूं
दिसता खूब रडचेंशें
जिवीत हें अशें कशें?

- ऍनसीता डिसौझा

तुकाच रावतां

कॉलेजींत तूं येता
काळजांत म्हजो मोग
आनी मनांत म्हजी याद घेवन....

चलत चलत तूं पावता म्हजें क्लासीकडेन
भायल्यान रावता तूं म्हजी वाट पळयत
हांगा पळयत, थंय पळयत
पूण हांव तुका खंयच दिसना
येता तुका भेटूंक म्हज्या मोगा
जशें तुजें काळीज म्हाका रावता
तशें म्हजेंय काळीद तुकाच रावता.....

- ऍनसीता डिसौझा



मंगळूर हांगा पिकुली अभयारण्या भायर रोजरी महाविद्यालयाचीं भुरगीं



रोजरी महाविद्यालयांत कोंकणी पत्रकारितीच्या कार्यावळींत राजू नायक, संदेश प्रभुदेसाय आनी तन्वी कामत वांबोळकर



मंगळूर हांगा केल्ले अभ्यास भोंवडेंत विद्यार्थी